

طرح دوره ی درس «حقوق اساسی ۲»

مقطع کارشناسی حقوق

نیم‌سال نخست تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

کاوه پولادی

kurdistanuni.academiccourses@gmail.com

الف) موضوع و طرح درس

حقوق اساسی به قواعد حاکم بر قدرت سیاسی در جامعه سیاسی می‌پردازد. به دیگر سخن، حقوق اساسی به قاعده‌مند نمودن گونه‌ای از روابط اجتماعی می‌پردازد که میان اشخاص صاحب قدرت و تابع قدرت برقرار می‌گردد. این رابطه فرادستی و فرودستی گویای پروبلما تیک (مسئله‌مندی) حقوق اساسی است. از سویی، سریر اقتدار قرار دارد با شمشیر آخته اش و از دیگر سو، الهی آزادی است با بال‌های وارستگی اش. در دوره ی پیش رو، درصدد آنیم تا به خوش تعریف نمودن قسمت نخست این رابطه (اقتدار) در قالب ساختارهای سیاسی حاکم بر قانون اساسی بپردازیم. بدین آیین، ضمن برپا ساختن عمارت مفهومی حقوق اساسی در هیئت «حاکمیت»، «نوع کاربست حکومت» و «سازویرگ سیاسی - حقوقی» آن، تمهیداتی را فراهم خواهیم نمود تا عرصه جهت ورود به قانون اساسی ایران مهیا گردد. در ادامه، نحوه ی به درک سپرده شدن مفاهیم مزبور در قانون اساسی و ژرف‌نگری در ادعاهای بنیادین قانون‌گذار اساسی را مورد ارزیابی قرار خواهیم داد. هر کدامین از قوانین اساسی، ادعای کلیت یافتگی و نظام‌مند بودن دارند. زین رو، جهد خواهیم نمود تا چنین ادعایی را در قانون اساسی ایران در قالب هم-نشینی نهادها، صلاحیت‌شان و نیز تأثیر و تأثرشان بر یک‌دیگر مورد مذاقه قرار دهیم. با عنایت به گزاره‌های فوق‌الاشاره، طرح‌واره ی اجمالی ذیل قابل عرضه خواهد بود:

۱. تمهیدات نظری

(ساختار صوری حقوق اساسی، اقتدار سیاسی و حاکمیت، حکومت و تفکیک قوا)

۲. جایگاه پارلمان و پارلمان‌تاریسم (مجلس و شورای نگهبان)

(ماهیت، ضرورت و صلاحیت، نحوه ی هم‌نشینی و آثار مترتب بر آن)

۳. ساختار حکومت (قوه مجریه و رهبری)

(ماهیت، کارکرد، صلاحیت، سنجش آثار)

۴. قوه قضائیه

(صلاحیت، استقلال قضایی، تفسیر)

۵. نهادهای خاص قانون اساسی ایران

شایان ذکر است که طرح جزئی و دقیق هر جلسه از طریق پست الکترونیک فوق‌الشاره با کانال (WhatsApp) برای اعضای کلاس به صورت هفتگی ارسال می‌گردد.

ب) اهداف درس

- اصطلاح‌شناسی و دقت نظر در به کار بردن مفاهیم حقوق اساسی
- آشنایی با زمینه تاریخی و نظریات مختلف در این خصوص
- آشنایی با ادعاها و ساختار و نهادهای سیاسی قانون اساسی
- کسب نگرشی انتقادی در تحلیل قانون اساسی

ج) منبع پایه

سید محمد هاشمی، *حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ حاکمیت و نهادهای سیاسی*، جلد دوم، تهران: نشر میزان. (ترجیحاً از آخرین چاپ کتاب استفاده گردد.)

د) پلان کلاس

- ارائه گزارشی از جلسه گذشته توسط یکی از اعضای کلاس (همه اعضای محترم می‌بایست آمادگی لازم را داشته باشند).
- طرح بحث جدید در قالب پرسش
- تعامل و اظهار نظر در باب پرسش مطروحه
- تبیین و تحلیل بحث
- زمان برای تأمل (۵ دقیقه)
- گفتگو
- حضور و غیاب

ه) مقررات حاکم بر کلاس

- با عنایت به ارج مندی زمان، کلاس رأس ساعت ۱۴ آغاز می‌گردد و مدت زمان کلاس ۱:۳۰ دقیقه خواهد بود. حضور کامل در کلاس الزامی است. (پس از تشکیل کلاس در موعد مقرر، تاخیر به مدت یک ربع ساعت مجاز خواهد بود. پر واضح است که پس از آن اعضاء کلاس نمی‌توانند در کلاس حضور یابند.)
- با عنایت به احترام به گفتگوی کلاسی و عدم گسستن کلام، لطفاً تلفن همراه خود را خاموش نمایید.
- با عنایت به اهمیت درک مفهوم اکنون، اعضای محترم کلاس مجاز به ضبط مباحث نمی‌باشند.
- در صورت داشتن میهمان، می‌بایست قبل از آغاز کلاس با بنده هماهنگی لازم به عمل آید.

و) نحوه‌ی ارزشیابی

* فعالیت کلاسی (۵ نمره)

۱. حضور در کلاس (۲ نمره) ۲. مشارکت فعال در مباحث (۳ نمره)

* آزمون پایان ترم (۱۵ نمره)

این آزمون مشتمل است بر:

۱. پرسش مقدماتی
۲. پرسش‌های تبیینی
۳. پرسش تحلیلی